

DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2022.67.63>
УДК 343.98

Ярослав Ігорович Заяць
аспірант

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3763-3701>
E-mail: 14_et@ukr.net

Львівський торговельно-економічний університет

Микола Степанович Беднарчук
кандидат технічних наук, професор,
завідувач сектору моніторингу та інформаційного забезпечення
відділу забезпечення діяльності центру

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4327-8390>
E-mail: 1959mikolai@gmail.com

*Львівський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр
Міністерства внутрішніх справ України*

Олександр Дмитрович Яровий
завідувач сектору автотоварознавчих досліджень
відділу товарознавчих, автотоварознавчих
та гемологічних досліджень

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8772-7111>
E-mail: ak_2483@ukr.net

*Львівський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр
Міністерства внутрішніх справ України*

Сергій Миронович Долинський
заступник завідувача відділу – завідувач сектору
товарознавчих та гемологічних досліджень
відділу товарознавчих, автотоварознавчих
та гемологічних досліджень

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9282-3893>
E-mail: serdol925@gmail.com

*Львівський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр
Міністерства внутрішніх справ України*

Наталія Ігорівна Попович
кандидат технічних наук,
доцент кафедри товарознавства,
митної справи та управління якістю,
доцент кафедри підприємництва та екологічної експертизи товарів

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4407-105X>

E-mail: popovych.n1988@gmail.com

*Львівський торговельно-економічний університет,
Національний університет «Львівська політехніка»*

АКТУАЛЬНІ ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Стаття присвячена пошуку та науковому обґрунтуванню напрямів теоретичних досліджень, які забезпечують інтегрування вітчизняної судової товарознавчої експертизи у відповідну європейську систему. На прикладі обмундирування для захисників України доведена необхідність модернізування систем класифікації та маркування товарів, які можуть бути об'єктами дослідження судових експертів.

Ключові слова: *судова експертиза, теоретичні дослідження, взуття для військовослужбовців, класифікація, маркування.*

Постановка проблеми. Відомо, що одним з найбільш актуальних завдань останніх місяців та осяжної перспективи в Україні є забезпечення усіх чоловіків і жінок, які є захисниками Вітчизни, обмундирування належного асортименту та якості. Крім нашої держави, цю кропітку та складну місію сьогодні виконують волонтери, небайдужі громадяни та громадські організації в Україні і дружніх країнах. Результатом такої роботи є насичення вітчизняного ринку значною кількістю виробів, які за основними класифікаційними системами, прийнятими в Україні у теоретичному товарознавстві [1] й на державному рівні [2-3] на класифікаційних рівнях груп і видів виробів – відносяться до взуття, верхнього і білизняного одягу, галантерейних виробів, головних уборів та ін.

Аналіз фактичного асортименту обмундирування навіть незначної кількості суб'єктів торгівлі [4-6] у м. Львів на рівні груп і видів виробів однозначно вказує на значні особливості його класифікації, маркування та інших товарознавчих характеристик [1], які суттєво відмінні від існуючої системи спеціальних знань вітчизняного експерта товарознавця. Результат аналізу вказує на об'єктивну необхідність і актуальність вдосконалення чинних в Україні систем класифікації обмундирування щонайменше у трьох взаємопов'язаних напрямках: оновлення, гармонізація з потребами практики постачання і торгівлі, узгодження з аналогічними системами класифікації в розвинених країнах світу. Зазначене вдосконалення

особливо актуальне для судових експертів товарознавців, оскільки обмундирування для захисників Вітчизни є потенційним об'єктом судової товарознавчої експертизи, а віднесення кожного об'єкта судової товарознавчої експертизи до класифікаційних угруповань та його товарознавча характеристика за ознаками класифікації – є обов'язковими складовими частинами висновку експерта (експертного дослідження) [7-8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Системи класифікації одягу, взуття та інших непродовольчих товарів, які охоплюють усталене поняття «вбрання для людини» та за видами виробів відповідають предметам обмундирування для військовослужбовців, постійно досліджують в усіх вітчизняних наукових школах товарознавства. Зокрема, на заході України авторами наукових праць, які присвячені дослідженню класичного, сучасного і перспективного асортименту одягово-взуттєвих товарів у різні роки були Л. Байдакова, І. Галик, М. Кушнір, О. Кушнір, Є. Стефанюк, О. Пахолок, Н. Попович, Б. Семак-старший О. Ходань та ін. [9-11]. За кордоном аналогічними проблемами займалися Б. Возняк (Польща), М. Желязкова, Т. Стойкова (Болгарія) та ін. [12-13].

Але сьогодні в Україні відсутні дані про основний категоріальний апарат (класифікацію, асортимент та інші товарознавчі характеристики) [1] сучасного обмундирування для військовослужбовців. Отримання таких даних є традиційним завданням загальнотеоретичного товарознавчого дослідження.

Мета дослідження – пошук і наукове обґрунтування напрямів теоретичних досліджень, які забезпечують відповідну до потреб часу модернізацію вітчизняної судової експертизи та її гармонізацію у відповідну європейську та світову систему.

Викладення основного матеріалу. Дослідження здійснено в межах угоди про співпрацю Львівського НДЕКЦ МВС України і Львівського торговельно-економічного університету та в межах участі у діяльності новоствореного Наукового парку City Scientific Park (SID).

Відповідно до базових принципів товарознавства [1] дане дослідження комплексне і стосується багатьох груп непродовольчих товарів. Тому у даній статті подані результати, отримані на прикладі однієї групи виробів, що входять у склад обмундирування, яке сьогодні використовується, та можуть бути об'єктами дослідження судових експертів – взуття, яке постачають торговельні мережі «Patriotshop», «Prof 1 Group» і «Scout Tactical» [4-6].

Подані результати стосуються двох напрямів дослідження – класифікації та маркування сучасного взуття, яке є складовою частиною обмундирування. Для порівняння використано навчальну класифікацію та відповідну номенклатуру споживних властивостей взуття [14-15], які у товарознавстві вважаються найбільш повними [1].

Дані табл. 1 дозволяють зробити низку позитивних висновків. По-перше, наявне сьогодні лише у трьох торговельних закладах м. Львова взуття для військовослужбовців має дуже широку кількість ознак класифікації та інших товарознавчих характеристик асортименту, які зазначені у його маркуванні та описанні виробу і загалом налічують понад 30 параметрів (для порівняння: це вдвічі більше, ніж академічна (навчальна)

Дані про ознаки класифікації взуття для військовослужбовців

Ознаки класифікації та особливості властивостей взуття	Наявність (+) чи відсутність (-) ознаки класифікації в інформаційних джерелах:			
	[4]	[5]	[6]	[14-15]
1. Вид взуття	+	+	+	+
2. Цільове призначення			+	+
3. Статеві-вікове призначення	+	+	+	+
4. Сезонне призначення	+	+	+	+
5. Умови експлуатації			+	+
6. Спосіб утримування на нозі			+	+
7. Розмір взуття	+	+	+	+
8. Висота взуття			+	+
9. Вид матеріалу верху	+	+	+	+
10. Характер лицевої поверхні матеріалу верху			+	+
11. Товщина основного матеріалу верху			+	
12. Колір матеріалу верху	+		+	+
13. Водонепроникність пакету матеріалів верху			+	+
14. Вид матеріалу підкладки	+	+	+	+
15. Наявність додаткової обробки підкладки			+	
16. Вид матеріалу вкладної устілки		+	+	
17. Конструкція вкладної устілки			+	
18. Ортопедичні властивості устілки і/чи підошви			+	+
Вид матеріалу підошви			+	+
Масло(бензо)стійкість підошви		+	+	
Поглинання підошвою тиску/чи удару при ходьбі			+	
Метод кріплення підошви		+	+	+
Ковзкість підошви			+	
Можливість заміни підошви			+	
Жорстка вставка чи накладка в ділянці носка	+	+	+	
Жорстка вставка чи накладка в ділянці п'ятки		+	+	
Країна виробник	+	+	+	+
Продавці	+			
Вартість	+		+	
Спосіб оплати	+			
Спосіб доставки	+			

номенклатура ознак класифікації взуття, яка традиційно вважається найбільш повною) [14-15]. У свою чергу, це переконливо засвідчує, що тенденцію до

збільшення кількості характеристик взуття для військовослужбовців, які внесені в його описання, маркування, рекламні компоненти тощо та відображають його переваги (нові властивості, позитивні характеристики тощо) потрібно вважати позитивною, оскільки вона спрямована на підвищення рівня задоволення усього комплексу потреб споживача-військовослужбовця.

По-друге, сучасна класифікація взуття для військовослужбовців має дуже важливу особливість, яка полягає в органічному поєднанні комплексу характеристик, що традиційно використовуються у класифікації побутового взуття (наприклад, характер лицевої поверхні матеріалу верху взуття) і мають вагоме наукове обґрунтування, з науково обґрунтованими характеристиками, які традиційно використовуються у класифікаціях взуття різного спеціального призначення (наприклад, стійкість матеріалу підосви взуття до дії нафтопродуктів (мастил, пального) та інших хімічних речовин, з якими ймовірно може контактувати означене взуття при використанні).

По-третє, кількість ознак класифікації взуття для військовослужбовців, яку у своїй діяльності використовують окремі виробники і продавці цього товару для його характеристики, варіює у дуже широких межах – від 12 [5] до 28 [6]. Це, зокрема, свідчить, що окремі виробники і/чи продавці цього взуття на даний час не звертають належної уваги на необхідність надання військовослужбовцю чи тому, хто його таким взуттям забезпечує, найбільш повної інформації про споживні властивості конкретного виробу.

Отже, аналіз даних табл. 1 переконливо доводить, що система спеціальних знань сучасних експертів товарознавців у сфері взуттєвих товарів потребує якнайшвидшого оптимізування за рахунок доповнення науковою інформацією про нові споживні властивості та сучасний асортимент взуття для військовослужбовців, оскільки таке взуття (як і інші предмети сучасного обмундирування) є потенційним об'єктом судової товарознавчої експертизи.

Вище викладене стосується категорії товарознавства [1], яка має назву класифікація. Щодо іншої товарознавчої категорії, яка входить у комплекс загальнотеоретичних товарознавчих характеристик товарів загалом і взуття для військовослужбовців зокрема під назвою «маркування», в процесі проведеного теоретичного дослідження було встановлено наступне.

Одна з важливих вимог до споживних властивостей обмундирування військовослужбовця полягає у тому, що розмірно-повнотні характеристики кожного предмету цього спорядження повинні максимально сприяти, а не перешкоджати військовику виконувати усі його функції. У товарознавстві [1] ця вимога має назву «антропометрична відповідність», а її вагомість є різною для окремих предметів обмундирування (як і для предметів побутового одягу, взуття та ін.). Наприклад, вагомість антропометричної відповідності взуття загалом ще понад 1000 років тому в Індії була означена відомим серед фахівців висловом «Що мені до красоти світу – коли взуття тісне...» [15]. Тому найкращим варіантом вибору військовослужбовцем не лише взуття, але й усіх інших окремих предметів сучасного обмундирування – є особисте примірювання, безпосередній вибір, при якому будь-яку фактичну невідповідність окремих предметів обмундирування антропометричним характеристикам людини можна усунути заміною невідповідного предмету на відповідний. При цьому невідповідність в умовній

системі «маркування виробу – фактичні параметричні характеристики тіла людини» не має практичного значення та негативних наслідків при експлуатації.

Але після 24.02.2022 реалії у нас такі, що часто усе обмундирування для військовослужбовця, а ще частіше – окремі його предмети для конкретного захисника Вітчизни, який у цей час перебуває за місцем служби і тому не може здійснити примірку особисто, надають його рідні чи друзі, волонтери тощо. В такій ситуації вкрай важлива відповідність даних маркування параметричних характеристик кожного окремого предмету обмундирування військовослужбовця фактичним характеристикам антропометрії саме тієї людини, для якої вони призначені. Важливість такої відповідності важко переоцінити, оскільки вона не лише впливає на зручність користування обмундируванням і загальний стан військовослужбовця, але й здійснює вагомий вплив на його боєздатність.

Ринок обмундирування для військовослужбовців, наприклад, у м. Львові сьогодні налічує понад 150 [4] виробників і постачальників з України та з-за кордону. Це спричинило наявність різних систем маркування антропометричних даних, різних одиниць вимірювання тощо і, як наслідок, випадки невідповідності маркування розмірно-повнотних характеристик окремих предметів обмундирування фактичним параметрам антропометрії тієї людини, для якої вони призначені. Наприклад, взуття відомого виробника обмундирування для військовослужбовців [5] у каталозі його продукції [6] має три системи нумерації розмірів окремо для чоловіків і для жінок (табл. 2), які мають різні одиниці вимірювання.

Таблиця 2

Відомості про позначення розмірів взуття у каталозі 5.11®

Позначення розміру взуття для чоловіків / жінок у США (US), Великобританії (GB) та Європі (EU):		
US	GB	EU
4 / –	3 / –	37 / –
5 / 5	4 / 4	37,5 / 37
6 / 6	5 / 4,5	38,5 / 37,5
6 / 6½	5,5 / 5	39 / 38
7 / 7	6 / 5,5	40 / 38,5
7½ / 7½	6,5 / 6	40,5 / 39
8 / 8	7 / 6,5	41 / 40
8½ / 8½	7,5 / 7	42 / 40,5
9 / 9	8 / 7,5	42,5 / 41
9½ / 9½	8,5 / 8	43 / 42
10 / 10	9 / 8,5	44 / 42,5
10½ / –	9,5 / –	44,5 / –
11 / –	10 / –	45 / –
11½ / –	10,5 / –	45,5 / –
12 / –	11 / –	46 / –
13 / –	12 / –	47,5 / –
14 / –	13 / –	48,5 / –
15 / –	14 / –	49,5 / –

Дані табл. 2 та зміст джерел [5-6], зокрема, переконливо свідчать про складність користування наданими для споживача матеріалами, оскільки в них не лише не вказані одиниці вимірювання, але й відсутні такі схематичні зображення вимірювання розміру взуття, які б реально допомогли пересічній людині (не фахівцю) просто, швидко і безпомилково підібрати потрібне за лінійними розмірами взуття за даними його маркування.

Наприклад, у каталозі [6] є рисунок чоловічої та жіночої фігури людини і (додатково окремо) долоні, на яких пунктирною лінією зазначені ті ділянки фігури людини, які відповідають певним характеристикам одягу, головних уборів і рукавичок. Але аналогічна схема стопи та вимірювання розмірів стопи і розмірів взуття – відсутня, хоча така схема є у відповідних державних стандартах України і у всіх навчальних виданнях з товарознавства взуття [10, 14, 15]. Крім цього, жодне досліджене нами [4-6] інформаційне джерело не містить поділ взуття за повнотою, хоча відомо, що саме повнота взуття є така ж вагома складова його антропометричної характеристики, як і лінійні розміри [10, 14, 15]. Це однозначно доводить нагальну потребу розробки єдиної науково обґрунтованої шкали розмірів та повнот взуття для військовослужбовців, яка буде містити схематичне зображення вимірювання антропометричних характеристик взуття та, крім цього, буде погоджена з Міністерством оборони України й затверджена ним, а також – буде гармонізована з чинними (табл. 2) шкалами розмірів та повнот взуття та обов'язкова для усіх виробників постачальників цього товару в Україні.

Висновки. Таким чином, результати аналізу усіх вище викладених фактичних даних дозволяють однозначно стверджувати наступне:

1) в Україні наявний широкий асортимент взуття для військовослужбовців, яке є потенційним об'єктом товарознавчої експертизи загалом і судової товарознавчої експертизи зокрема;

2) система спеціальних знань сучасних вітчизняних експертів товарознавців у сфері взуттєвих товарів нагально потребує оптимізування за рахунок доповнення науковою інформацією про основні категорії товарознавства взуття для військовослужбовців:

– чинні системи класифікації, нові споживчі властивості та сучасний груповий, видовий та внутрішньовидовий асортимент;

– маркування і схематичне зображення вимірювання антропометричних розмірів, розроблене на основі єдиної науково обґрунтованої шкали розмірів і повнот, яка, з одного боку, погоджена Міністерством оборони України і затверджена ним, а з іншого – гармонізована з чинними у розвинених країнах світу шкалами розмірів і повнот взуття та обов'язкова для усіх виробників постачальників цього товару в Україні;

3) процес модернізації системи спеціальних знань судового експерта товарознавця доцільно здійснювати шляхом розробки повного комплексу сучасного методичного забезпечення експертної діяльності. Такий комплекс потрібно будувати на наукових даних, які є у вільному доступі в країнах Євросоюзу та в інших розвинених країнах світу, а також знаннях, які, можливо, мають обмежений доступ, але можуть бути надані вітчизняним судовим експертам в межах співпраці з закордонними партнерами.

Такий підхід дозволить гармонізувати методичне забезпечення діяльності вітчизняних судових експертів з європейською та світовою системами відповідних наукових знань.

Подальші дослідження доцільно проводити у напрямі формування системи наукової інформації про нові споживчі властивості взуття за рахунок відповідної інформації про взуття для військовослужбовців з метою внесення цих даних у створену для потреб судових експертів товарознавців єдину комп'ютерну базу даних та у новостворені відповідні методичні матеріали, затверджені у встановленому порядку.

Перелік посилань

1. Жук Ю. Т., Жук В. А., Кисляк Н. К. та ін. Теоретичні основи товарознавства. Київ, 2000. 336 с.
2. Державний класифікатор продукції та послуг ДК 016-2010. URL: <https://dkpp.rv.ua/> (дата звернення 29.03.2022).
3. Український класифікатор товарів зовнішньоекономічної діяльності. URL: <http://ares.ua/uk/codesearch> (дата звернення 29.03.2022).
4. Patriotshop. URL: <https://patriotshop.com.ua/ua/sporjadzhennja> (дата звернення 15.03.2022).
5. Спецвзуття М-Тас. URL: [https://prom.ua/ua/Spetsobuv; 237294-M_tac](https://prom.ua/ua/Spetsobuv;237294-M_tac) (дата звернення 15.03.2022).
6. 5.11 [+]. Україна. Purpose-Duilt Gear. Весна/Літо 2020. Каталог. 138 с.
7. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/4038-12#Text> (дата звернення 15.03.2022).
8. Про затвердження Інструкції з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 17.07.2017 № 591. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1024-17> (дата звернення 15.03.2022).
9. Байдакова Л. І., Байдакова І. М. Методологічні основи оцінки якості товарів.

References

1. Zhuk, Yu. T., Zhuk, V. A., Kysliak, N. K. et al. (2000). Theoretical foundations of commodity science. Kyiv. 336 p. (in Ukrainian).
2. State Classification of Products and Services DK 016-2010. Retrieved from: <https://dkpp.rv.ua/>. (in Ukrainian).
3. Ukrainian classifier of goods of foreign economic activity. Retrieved from: <http://ares.ua/uk/codesearch>. (in Ukrainian).
4. Patriotshop. Retrieved from: <https://patriotshop.com.ua/ua/sporjadzhennja> (in Ukrainian).
5. Special shoes M-Tac. Retrieved from: [https://prom.ua/ua/Spetsobuv; 237294-Mtac](https://prom.ua/ua/Spetsobuv;237294-Mtac) (in Ukrainian).
6. 5.11 [+]. Ukraine. Purpose-Duilt Gear. Spring/Summer 2020. Catalog. 138 p. (in Ukrainian).
7. The Law of Ukraine. On Forensic Expertise. as of 25.02.1994 № 4038-XII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/4038-12#Text> (in Ukrainian).
8. On the statement of the Instruction on the organization of carrying out and registration of expert proceedings in divisions of Expert service of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine as of 17.07.2017. Order No. 591. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1024-17> (in Ukrainian).
9. Baidakova, L. I., Baidakova, I. M. (2018). Methodological bases of quality assessment of goods. *Commodity Bulletin: a collection of*

- Товарознавчий вісник*: зб. наук. праць / Луцький НТУ. Луцьк, 2018. Вип. 11. С. 5-9.
10. Семак Б. Д., Галик І. С. Товарознавство одягово-взуттєвих товарів (текстильні, трикотажні та швейні вироби) / Львів. комерц. акад. Львів, 2009. 100 с.
11. Ходань О. Особливості асортименту швейних товарів і взуття для тилового забезпечення Збройних сил України. *Формування і оцінювання асортименту, властивостей і якості непродовольчих товарів*: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 22.11.2013): тези доп. у 3 ч. / Львів. комерц. акад. Львів: 2013. Ч. I. С. 125-128.
12. Желязкова М. Научните изследвания по стокознание в ИУ-Варна. *Известия ИУ-Варна*. 2010. № 4. С. 46-56. URL: http://journal.ue-varna.bg/uploads/20150220093011_117531310154e6fea34cdf5.pdf
13. Stoykova T. Short History of the Department and Specialty "Commodity Science". University of Economics. Varna, 2018. 94 p.
14. Коновал В. П., Гаркавенко С. С., Свістунова Л. Т. Універсальний довідник взуттєвика. Київ. 2010. 720 с.
15. Кушнір М. К., Тихонова Н. П. Товарознавство непродовольчих товарів. Київ, 2001. Ч. III. Товарознавство взуттєвих товарів. 266 с.
- scientific works*. Lutsk. Issue 11. P. 5-9. (in Ukrainian).
10. Semak, B. D., Halyk, I. S. (2009). The commodity of clothing and footwear (textiles, knitwear, and garments). Lviv. 100 p. (in Ukrainian).
11. Khodan, O. (2013). Features of the range of garments and footwear for logistics of the Armed Forces of Ukraine. *Proceedings of the I International Scientific and Practical Conference "Formation and evaluation of the range, properties and quality of non-food products"* (Lviv, November 22): abstracts in 3 parts. Part I. Lviv. P. 125-128. (in Ukrainian).
12. Zheliazkova, M. (2010). Research in Commodity Science at the University of Economics in Varna. *Notices of the University of Economics-Varna*. No. 4. P. 46-56 Retrieved from: http://journal.ue-varna.bg/uploads/20150220093011_117531310154e6fea34cdf5.pdf. (in Bulgarian).
13. Stoikova, T. (2018). Short History of the Department and Specialty "Commodity Science". The University of Economics-Varna. 94 p. (in Bulgarian).
14. Konoval, V. P., Harkavenko, S. S., Svistunova, L. T. (2010). Universal shoemaker's guide. Kyiv. 720 p. (in Ukrainian).
15. Kushnir, M. K., Tikhonova, N. P. (2001). The commodity of non-food products. Kyiv. Part III. Commodity science of footwear. 266 p. (in Ukrainian).

CURRENT GENERAL THEORETICAL ISSUES OF MODERN FORENSIC COMMODITY EXAMINATION

Ya. Zaiats
M. Bednarchuk
A. Yarovyj
S. Dolynskiy
N. Popovych

The article is devoted to the search and scientific substantiation of the directions of theoretical research, which will ensure the integration of domestic forensic commodity expertise into the relevant European system of scientific knowledge.

It has been established that Ukraine has a wide range of footwear for servicemen, which is a potential object of forensic commodity expertise but has not yet been studied from the standpoint of modern commodity science. The range of footwear offered by “Prof 1 Group”, “Scout Tactical”, and “Patriotshop” was analyzed and the nomenclature of their properties, which has more than 30 characteristics, was studied. It is shown that at the level of groups and types of this footwear has significant features of classification, marking, and other commodity characteristics, which are significantly different from the system of special knowledge of the domestic expert commodity expert. The systems of marking the anthropometric characteristics of the studied footwear and their units of measurement in the USA, Great Britain, and the European Union are compared.

It is revealed that the system of special knowledge of commodity experts in the field of footwear needs to be optimized by supplementing scientific information on the main categories of footwear commodities. It is proposed to develop such addition as two blocks of information that correspond to separate basic categories of commodity science. The first block – scientifically sound data on current classification systems, new consumer properties, modern groups, species, and intraspecific range of footwear for servicemen. The second block – data on marking and schematic representation of measurements of anthropometric sizes of footwear and feet of consumers, which are developed based on a single scientifically sound scale of sizes and completeness; such a scale will be agreed with and approved by the Ministry of Defense of Ukraine, harmonized with the relevant scales in force in the developed world, mandatory for all producers and suppliers of this product in Ukraine.

In the example of commodity knowledge about footwear for servicemen, the objective necessity and urgency of improving the existing Ukraine classification systems of uniforms, which is a potential object of commodity examination, in three directions: updating, harmonization with the needs of supply and trade practices, coordination with similar classification systems in developed countries.

Based on the results of theoretical commodity research, it is proposed to modernize the system of special knowledge of a forensic commodity expert by developing a full range of modern methodological support for expert activities.

Key words: forensic examination, theoretical research, footwear for servicemen, classification, marking.